

Hlas Ukrajinců: Zkušenosti uprchlíků s bydlením v Česku a výhled do budoucna

/ Výzkum mezi uprchlíky

Sociologický ústav
Akademie věd ČR

PAQ
RESEARCH

/ Autoři výzkumu

Martina Kavanová, Daniel Prokop, Jana Bicanová, Michal Kunc (PAQ Research)

/ Sběr a zpracování dat

Paulína Tabery, Yana Leontiyeva, Jana Vitíková, Martin Spurný, Matouš Pilnáček, Monika Kyselá, Olga Zhmurko (Sociologický ústav AV ČR)

/ Kontakty pro média

Daniel Prokop

PAQ Research

prokop@paqresearch.cz

+420 608 333 902

Martina Kavanová

PAQ Research

kavanova@paqresearch.cz

+420 608 353 597

Yana Leontiyeva

Sociologický ústav AV ČR

yana.leontiyeva@soc.cas.cz

+420 774 802 440

/ Datum vydání zprávy

2. 8. 2022

Obsah

<i>Hlavní zjištění</i>	<i>3</i>
<i>Doporučení PAQ Research.....</i>	<i>4</i>
<i>O výzkumu.....</i>	<i>5</i>
<i>/ 1 / Kde bydlí ukrajinští uprchlíci a na čem to závisí</i>	<i>6</i>
<i>/ 2 / Kvalita bydlení.....</i>	<i>8</i>
<i>/ 3 / Stěhování Ukrajinců v rámci ČR.....</i>	<i>13</i>
<i>/ 4 / Vztah mezi bydlením a mírou integrace.....</i>	<i>17</i>

Hlavní zjištění

Kvalita bydlení

- / 1 / Zhruba pětina uprchlíků z Ukrajiny bydlí v Česku komerčních či obecních nájmech, takřka 30 % v nebytových typech bydlení (ubytovny, hotely a jiné typy bydlení) a zbytek v bytech poskytnutých či sdílených s českými či ukrajinskými domácnostmi. **V nebytovém bydlení jsou častěji uprchlíci, kteří do Česka přijeli v pozdějších měsících, neměli zde před válkou rodinné kontakty či jsou menší a bezdětnou domácností.** To může být i důsledkem výrazně nižší státní podpory pro menší domácnosti.
- / 2 / **Více než polovina uprchlíků přebývá ve stísněných podmínkách** – s méně než 6 m² obytných ploch na osobu (ložnice a obývací pokoje). To se týká především lidí v ubytovacích zařízeních, ale také domácností ubytovaných místními, protože bývají častěji početné.
- / 3 / **Problémy s nedostatkem soukromí a hygienickými podmínkami se ukazují především u uprchlíků v ubytovnách**, kde např. každý třetí nemá k dispozici klíč, aby mohl samostatně přicházet a odcházet.
- / 4 / Celkový pohled ukazuje, že jen **čtvrtina uprchlíků z Ukrajiny v ČR bydlí v bytech či domech s dostatečnou obytnou plochou (6 m²) na osobu a vlastním přístupem k sociálnímu zařízení**. Další a největší část uprchlíků (46 %) v současnosti přebývá v bytovém bydlení, které ale nedosahuje standardní kvality. Třetí část (29 %) je v ubytovnách, hotelech a dalších nebytových typech bydlení.

Stěhování a plány

- / 5 / **Uprchlíci, kteří se dostanou do ubytoven, mají často problémy odstěhovat se z nich do lepšího ubytování** – 75 % v ubytovnách zůstalo a jen 17 % se přesunulo do samostatného bydlení (nájmy či samostatné byty od českých domácností).
- / 6 / **Polovina uprchlíků hledá nebo plánuje hledat jiné bydlení, častěji ti, kteří jsou v hotelech a ubytovnách** – stále je tak vysoká poptávka po bytovém bydlení. Méně často hledají Ukrajinci žijící v bytech poskytnutých Čechy. Lidé, kteří v nich setrvávají a nehledají si nájemní bydlení, častěji plánují brzký návrat na Ukrajinu, který ovšem nemusí být s ohledem na vývoj konfliktu možný.

Souvislost bydlení a míry integrace

- / 7 / Uprchlíci, kteří jsou v Česku od března a **bydlí v bytovém bydlení, umí lépe česky než ti, kteří žijí ve více vyloučeném prostředí ubytoven a hotelů**. Nejlépe česky umí lidé žijící společně s Čechy (21 % se domluví v běžných situacích). Děti z rodin, kterým poskytly bydlení Češi, v červnu více navštěvovaly českou školu – zřejmě mimo jiné kvůli vyšší míře asistence u zápisů.

Doporučení PAQ Research

- / 1 / Stát by měl **podporovat integraci ukrajinských uprchlíků**, kteří se v Česku rozhodnout zůstat, **do bytových forem bydlení**. Jinak může nést dodatečné náklady v nevyužití pracovní kvalifikace (znalost češtiny) a problémech ve vzdělávání. Integrace v bydlení totiž souvisí s integrací ve vzdělávání a znalostí jazyka.
- / 2 / Z našich výzkumů a veřejných dat lze předpokládat, že v Česku v červnu přebývalo okolo či přes 250 tisíc uprchlíků z Ukrajiny.¹ Zhruba 14 % z nich mělo naplánovaný návrat. Vzhledem k nejasnému vývoji konfliktu tak nelze vyloučit, že i na podzim bude třeba ubytování až pro 200 tisíc uprchlíků. Politika státu v oblasti **podpory bydlení tedy musí mít dlouhodobější horizont**.
- / 3 / **Podpora poskytování bydlení od Čechů**, na které je závislá velká část uprchlíků, by měla pokračovat minimálně **do konce roku**. **Podpora by měla být regresivní** (např. 5 tisíc Kč za první osobu, ale jen 12 tisíc Kč za 3 osoby), měla by se vztahovat jen na dosud **nevyužívané byty a části domu**, aby nedocházelo k omezení nabídky pro českou populaci.
- / 4 / Státní podpora bydlení v ubytovnách, v hotelech i v bytech poskytovaných českými domácnostmi by měla stanovit **minimální standardy kvality** – například v rozsahu obývané plochy a přístupu k sociálnímu zařízení.
- / 5 / Klíčová je **podpora nabídky**, aby bylo dost ubytování pro zranitelnou českou populaci i uprchlíky – tedy podpora **rekonstrukce obecního bytového fondu**, výstavby **dostupného bydlení** a robustní systém **garantovaného nájemního bydlení** (obec a stát ručí za rizika pronajímateli).
- / 6 / Centra pro podporu integrace uprchlíků by se měla zaměřit na pomoc domácnostem v ubytovacích zařízeních, které čelí největším rizikům vzhledem k nevyhovujícím podmínkám zejména pro rodiny. A **pomáhat jim s postupem do standardnějších forem bydlení**.
- / 7 / U nově příchozích uprchlíků a těch, kteří setrvávají v nebytovém či nouzovém ubytování a stagnuje jejich integrace v dalších směrech (školy, práce), by měl stát zprovoznit **systémy relokace**, aby došlo k vytěžení nabídky bydlení a škol v regionech s menším počtem uprchlíků.
- / 8 / Stát by měl dopředu připravit a avizovat **systém a podmínky prodloužení dočasné ochrany** a případně následných udělování pracovních víz. To může zvýšit jistotu poskytovatelů bydlení i plnohodnotné práce na pracovní úvazek v nabízení příležitostí lidem z Ukrajiny.
- / 9 / Stát by měl nastavit systém vyprchávání ad-hoc způsobů podpory (humanitární dávka, solidární bydlení) v čase, který nebude závislý jen na dosažení pracovní aktivity, aby nerostla motivace k práci na černo. Měl by také připravit transparentní **přechod uprchlíků z ad-hoc forem podpory do standardního systému dávek** sociální státní podpory (SSP). Tento přechod by měl zamezit tomu, aby se uprchlíci ocitli ve vakuu sociální podpory (omezení ad-hoc dávek a nemožnost nároku SSP), narostla segregace v bydlení a v důsledku ní se zhoršila jazyková a vzdělávací integrace dětí a posílily ilegální formy práce apod.

¹ Vycházíme z projekce našich údajů o školní docházce z deklarací rodičů, skutečně evidované docházky do škol a zastoupení věkových kategorií uprchlíků.

O výzkumu

Cíle a obsah výzkumu

V dokumentu naleznete zjištění z prvního reprezentativního výzkumu ukrajinských uprchlíků v ČR, který se zabýval otázkami vzdělávání, bydlení a strategií setrvání v ČR / návratu na Ukrajinu. Tento report popisuje zkušenosti s bydlením v Česku, problémy s různými typy ubytování ukrajinských uprchlíků a souvislost mezi typem bydlení a mírou integrace.

Realizátoři a partneři

Výzkum realizuje **PAQ Research, z. ú.** (obsah a zpracování výstupů) **Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.** (sběr dat, spolupráce na obsahu). Výzkum finančně podpořily **Nadace 3WFoundation** (téma bydlení) a **Hlavní město Praha** (rozšíření výběrového souboru v rámci Prahy pro detailnější zmapování situace na městských částech).

Metodika

Výzkum vychází z rozhovorů s N=1300 domácnostmi uprchlíků z Ukrajiny, v kterých žije **celkový počet 3721 lidí**, kteří přišli od února 2022 z Ukrajiny. Dotazování probíhalo od 20. 6. do 13. 7. 2022 a respondenti odpovídali na otázky ohledně svých zkušeností s bydlením v ČR za celou svou domácnost. Zároveň výzkum sbíral detailní informace o složení jednotlivých domácností. Průměrná domácnost ve vzorku má 2,9 členů-uprchlíků. Data v tomto reportu popisují pouze zkušenosti Ukrajinců prchajících před válkou od února 2022, členové domácností žijící dlouhodobě v Česku nejsou do vzorku zahrnuti.

Výzkum probíhá online dotazováním na panelu uprchlíků z Ukrajiny, který provozuje Sociologický ústav AV ČR. Panel vznikl ve spolupráci SOÚ AV ČR a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, které během censu pracovní aktivity žadatelů o Humanitární dávku oslovilo domácnosti uprchlíků s možností participovat ve výzkumech SOÚ AV ČR. Účast ve výzkumech je anonymní a honorovaná (převod odměn na charitu), identita respondentů je během rekrutace panelu ověřována telefonicky.

Výstupy prezentované v této zprávě vychází ze vzorku, který je **reprezentativní z hlediska kraje bydliště v rámci České republiky a kombinace věku a pohlaví jednotlivých členů domácnosti v rámci krajů**. Reprezentativita je zajištěna kombinací náhodného stratifikovaného výběru (oslovení náhodně vybraných kontaktů v rámci mikroregionů ČR) a následným dovážením dat, aby struktura výběrového souboru odpovídala statistikám z dat Ministerstva vnitra ČR (CIS).

Výzkum reprezentuje postoje a zkušenosti lidí Ukrajiny, kteří do Česka přišli po únoru 2022 a stále v Česku zůstávají. Jejich odhadovaný počet se v současnosti pohybuje okolo 250 tisíc lidí (kombinace dat a analýz MV ČR, MPSV a našich výzkumů).

/ 1 / Kde bydlí ukrajinští uprchlíci a na čem to závisí

Více než pětina ukrajinských uprchlíků bydlí v běžném nájemní bydlení – tedy v komerčních nájmech či podnájmech (18 %) či v obecních bytech (3 %). Necelá třetina bydlí v samostatných bytech či vyhrazených částech domů, které jim poskytly místní – především české – domácnosti (31 %). Zhruba šestina uprchlíků pak s těmito „ochotnými“ domácnostmi bydlí společně v jednom bytě či části bytu. Toto sdílené bydlení uprchlíkům relativně často nabízejí Ukrajinci, kteří v Česku bydleli už před rokem 2022 (takto bydlí 6 % uprchlíků).

Zbytek, tedy takřka 30 % uprchlíků, stále bydlí v nebytovém bydlení – v ubytovnách (16 %) a v menších míře v hotelech a penzionech (9 %) a jiných typech bydlení (5 %).

Typ bydlení výrazně souvisí s časem příchodu z Ukrajiny, strukturou domácnosti, lokalitou bydliště v Česku, s tím, zda uprchlíci někoho v Česku znali, i s tím, zda mají naplánovaný návrat na Ukrajinu (*Tabulka 1*):

- / 1 /** Uprchlíci, kteří přijeli do Česka v dubnu či později, ve 23 % bydlí v ubytovnách (oproti 14 % z těch, kdo přijeli dříve). Později přichází naopak méně často bydlí v samostatném bydlení poskytnutém Čechy či v nájmech. Není vyloučeno, že uprchlíci, kteří přišli později, se přesunou do bytového bydlení. Mohou ale častěji narážet na to, že jeho kapacita je vyčerpána.
- / 2 /** Uprchlíci v domácnostech s dětmi bydlí výrazně častěji v samostatných bytech a částech domu poskytnutých Čechy (34 % vs. 21 % bezdětných). To může souviset s vyšší ochotou Čechů poskytovat bydlení dětem, ale i s tím, že byla velmi nevýhodně nastavena státní podpora poskytování bytů méněčlenným domácnostem. Poskytující Češi dostali 3 tisíce Kč na osobu, což motivovalo pouze k pronajímání větším rodinám.
- / 3 /** Lidem, kteří měli už před únorem 2022 v České republice příbuzné, se výrazně častěji podařilo sehnat nájemní bydlení anebo bydlí u těchto příbuzných. Naopak ti bez místních vazeb jsou odkázáni na byty poskytované českými domácnostmi a při jejich vyčerpání často končí v ubytovnách a v hotelech.
- / 4 /** Uprchlíci v Praze bydlí častěji v nájmech či u ukrajinských známých a příbuzných. To může být dáno právě velikostí ukrajinské diaspory v Praze před rokem 2022, která uprchlíkům pomáhá s bydlením.
- / 5 /** Lidé, kteří nemají naplánovaný odjezd na Ukrajinu, bydlí výrazně častěji v nájemním bydlení. Naopak ti plánující odjezd častěji setrvávají v bytech a částech domu poskytnutých Čechy. Plánování a očekávání návratu zřejmě ovlivňuje snahu získávat nájemní bydlení.

Tabulka 1

/ Typ bydlení dle faktorů: doba příchodu, typ domácnosti, lokalita, znalosti a plán odjezdu

		Všichni ukrajinští uprchlíci	Kdy přijeli do ČR		Typ domácnosti		Lokalita		Měli v ČR před příchodem blízkého příbuzného		Mají naplánovaný odjezd	
			Únor / březen	Duben a dále	Bez dětí	S dětmi	Praha	Mimo Prahu	Ano	Ne	Ano	Ne
Nájemní bydlení	Nájem či podnájem	18 %	19 %	16 %	19 %	18 %	26 %	16 %	30 %	14 %	9 %	20 %
	Obecní byt	3 %	3 %	1 %	2 %	3 %	2 %	3 %	2 %	3 %	2 %	3 %
Bydlení v samostatném bytě či části domu poskytnutém českou domácností	31 %	32 %	27 %	21 %	34 %	26 %	33 %	24 %	34 %	43 %	29 %
	... ukrajinskou domácností	1 %	1 %	1 %	1 %	2 %	2 %	1 %	2 %	1 %	2 %	1 %
Spolubydlení v bytě spolu s českou domácností	11 %	11 %	12 %	13 %	11 %	9 %	12 %	6 %	13 %	10 %	12 %
	... ukrajinskou domácností	6 %	6 %	5 %	7 %	6 %	12 %	4 %	15 %	3 %	8 %	6 %
Nebytové formy bydlení	Ubytovna	16 %	14 %	23 %	24 %	14 %	11 %	17 %	12 %	17 %	14 %	16 %
	Hotel, penzion atd.	9 %	9 %	10 %	8 %	9 %	8 %	9 %	5 %	10 %	10 %	9 %
	Jiné + nouzové	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %	4 %	5 %	5 %	4 %	3 %	5 %
	Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

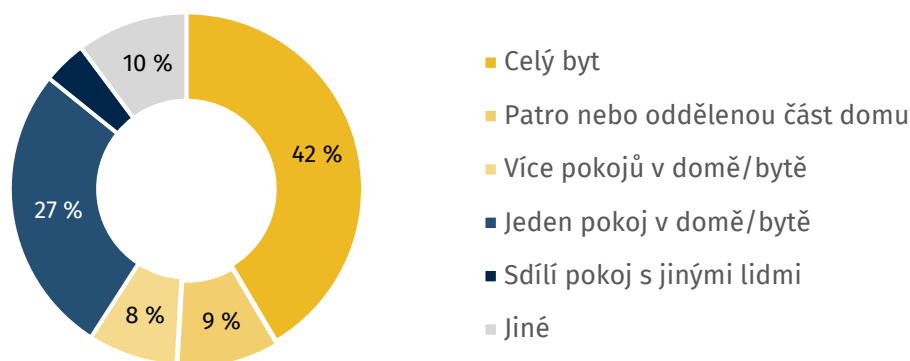
Poznámka: N=3721 jednotlivců v 1300 domácnostech; Znění otázky: Kde v současné době bydlíte?

/ 2 / Kvalita bydlení

Třetina ukrajinských uprchlíků má pro svou domácnost k dispozici pouze jeden pokoj v domě či bytě sdíleném s dalšími lidmi anebo dokonce sdílí pokoj s jinou domácností (31 %). To se týká Ukrajinců v ubytovnách, hotelech a těch ubytovaných Čechy a Ukrajinci. V celém bytě nebo oddělené části domu přebývá 52 % uprchlických domácností (Graf 2.1).

Graf 2.1

/ Dispozice a soukromí v současném bydlení

Poznámka: N=3721 jednotlivců v 1300 domácnostech. Znění otázky: Máte s členy Vaší domácnosti k dispozici:

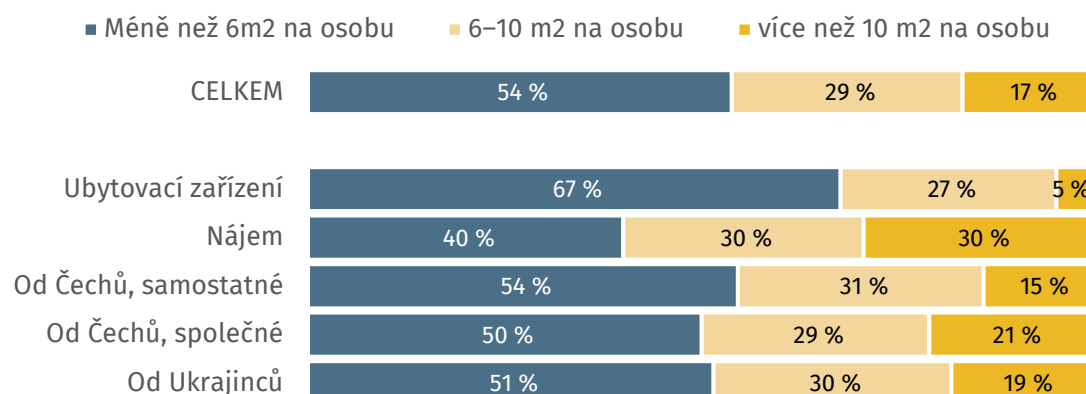
Více než polovina uprchlíků (54 %) žije v bydlení s méně než 6 m² obytné plochy (ložnice, pokoje) na osobu. Právě tato hranice přitom odpovídá minimálním standardům hromadných ubytovacích zařízení² a byla doporučována experty jako podmínka státního financování bydlení na ubytovnách a v domácnostech.³ V Německu se při financování dočasného ubytování pro uprchlíky vyžadovala obytná plocha nejméně 7 m² na osobu.

Výzkum se ptal na plochu, kterou může domácnost využívat k bydlení (ložnice a obývací pokoj), i pokud je sdílená s další, například českou domácností. Odhad, že 54 % uprchlíků žije ve velmi stísněném bydlení, tak lze označit za konzervativní.

Obytná plocha k dispozici se velmi liší mezi Ukrajinci, kteří bydlí v hromadných ubytovacích zařízeních a v běžných bytech či domech (Graf 2.2). Nejméně prostoru mají doma Ukrajinci v ubytovacích zařízeních, ti mají v 67 % k dispozici méně než 6 m² na osobu. Ve většině případů jsou tedy porušovány standardy ubytovacích zařízení. Nejvíce místa mají naopak ti, kdo bydlí v nájmu, podnájmu nebo v obecních bytech, z nichž 30 % disponuje více než 10 m²/osobu na bydlení.

² Oficiální jednotná klasifikace ubytovacích zařízení ČR stanovuje jako minimum velikosti ubytovací jednotky 12,6 m² pro dvojlůžkové a 17,6 m² pro třílůžkové pokoje v nejlevnějších typech ubytování (jedno a dvou-hvězdičkové hotely), respektive 13,3 m² a 18,3 m² u lepších typů ubytování. U nejčastějších typů domácností tak jde právě o velikost zhruba 6 metrů na osobu (<http://www.mmr.cz/getmedia/d2e0a220-2540-4d5b-a0e0-798762e1a82c/Oficialni-jednotna-klasifikace-CR-2010-2012.pdf>).

³ Doporučení Člověka v tísní a PAQ Research v březnu 2022.

Graf 2.2**/ Obytná plocha na osobu v různých typech ubytování**

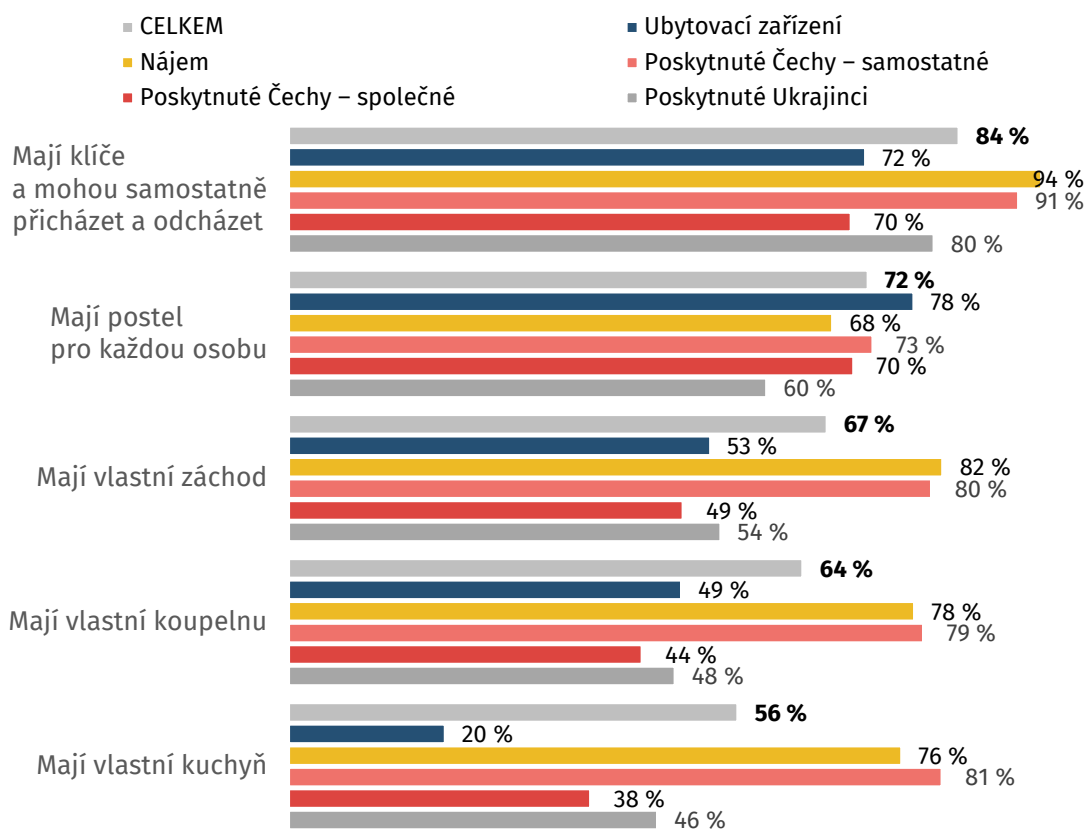
Poznámka: N=3721 jednotlivců v 1300 domácnostech; Znění otázky: Kolik metrů čtverečních má plocha, kterou máte k dispozici ke spaní a bydlení (ložnice a obývací pokoj)?

Drtivá většina ukrajinských uprchlíků (84 %) má vlastní přístup k obydlí – tedy klíče a možnost samostatně přicházet a odcházet. Dvě třetiny mají vlastní toaletu, kterou nemusí s nikým sdílet, a jen těsně nadpoloviční většina (56 %) má vlastní kuchyň (Graf 2.3).

Z hlediska vybavení se opět výrazně liší samostatné a sdílené ubytování. Ubytovací zařízení, ve kterých bydlí čtvrtina uprchlíků, pro ně znamenají sníženou úroveň soukromí a svobody – 28 % nemá možnost samostatně přicházet a odcházet, polovina má sdílené toalety a jen minimum má vlastní kuchyň. Podobně, byť v menší míře je tomu u bytů a domů sdílených s českými a ukrajinskými domácnostmi. Naopak uprchlíci v nájmu a v samostatných bytech či patrech domu poskytnutých českými domácnostmi v drtivé většině disponují samostatným využíváním všeho základního vybavení.

Graf 2.3

/ Vybavení domácností podle typu ubytování

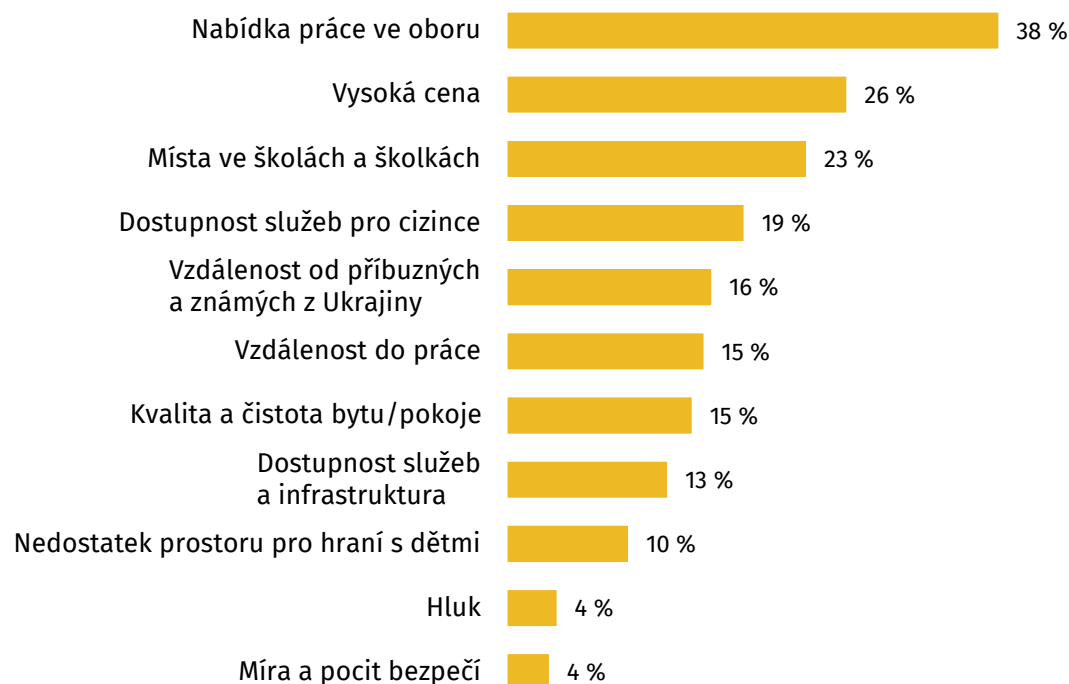
Poznámka: N=3721 jednotlivců v 1300 domácnostech; Znění otázky: Máte ve vašem ubytování následující věci?

Nejčastěji jako „zásadní problém“ spojený s bydlením hodnotí uprchlíci dostupnost práce v okolí v jejich oboru, dostupnost míst ve školách a školkách a vysoké náklady na bydlení (Graf 2.4).

Tyto typy problémů se podle výzkumu většinou zásadně neliší v závislosti na druh ubytování. Výjimkou jsou náklady bydlení – těm čelí jako závažnému problému především lidé v nájemním bydlení (48 % z nich). Lidé v ubytovacích zařízeních oproti ostatním narážejí častěji na nedostatek prostoru pro hraní s dětmi a velkou vzdálenost od dalších příbuzných a známých z Ukrajiny.

Graf 2.4

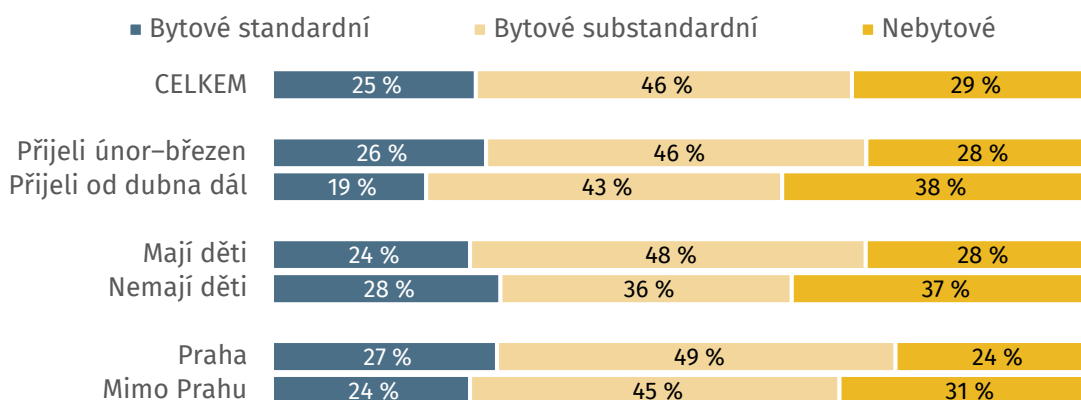
/ Problémy s bydlením

Poznámka: N=3721 jednotlivců v 1300 domácnostech; Znění otázky: Máte ve Vašem ubytování problém v následujících oblastech? (% Je to zásadní problém, který se snažíme/hodláme řešit)

Z formy, rozlohy a základní vybavenosti bydlení lze určit celkovou typologii bydlení. Ta ukazuje, že:

- / 1 / Čtvrtina uprchlíků z Ukrajiny bydlí standardním bytovém bydlení (nájemní, obecní či poskytnuté místními domácnostmi), kde mají přístup k vlastní toaletě a koupelně a minimálně 6 m² obytné plochy (ložnice, obývací pokoje) na osobu. Toto bydlení lze označit za dostatečně stabilní a kvalitní.
- / 2 / Téměř polovina (46 %) domácností bydlí v bytovém bydlení, které standardy kvality nespĺňuje – většinou je výrazně malé vůči velikosti domácnosti (méně než 6 m² na osobu) či chybí samostatný přístup k sociálními zařízení. Do tohoto substandardního bydlení spadá i sdílení bytů s českými nebo ukrajinskými domácnostmi.
- / 3 / Takřka třetina (29 %) pak bydlí v nebytovém (ubytovny, hotely, jiné) bydlení.

Graf 2.5**/ Celková typologie bydlení podle typu a kvality**

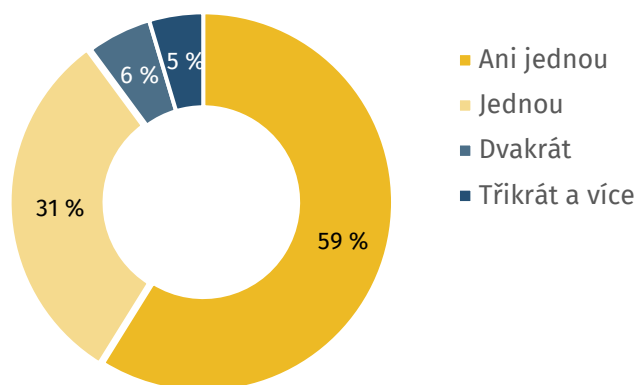
Poznámka: N=3721 jednotlivců v 1300 domácnostech; Nebytové = ubytovací zařízení a jiné, Bytové standardní = byt dům s obytnou plochou > 6 m²/osobu a vlastním záchodem a koupelnou pro domácnost (včetně sdíleného bydlení), Bytové substandardní = ostatní bydlení v bytě nebo domě (včetně sdíleného);

/ 3 / Stěhování Ukrajinců v rámci ČR

Dosud se od příchodu do Česka z ukrajinských uprchlíků stěhovalo alespoň jednou 41 %. Výrazně se stěhovalo 11 % (Graf 3.1). Nestabilní bydlení a časté stěhování souvisí s menší pravděpodobností zápisu do základních a mateřských škol, protože rodina neví, kde bude bydlet (viz report Vzdělávání). V intenzitě stěhování se výrazně liší domácnosti romských uprchlíků – 29 % z nich se muselo stěhovat alespoň dvakrát.

Graf 3.1

/ Kolikrát jste se už v ČR stěhovali?

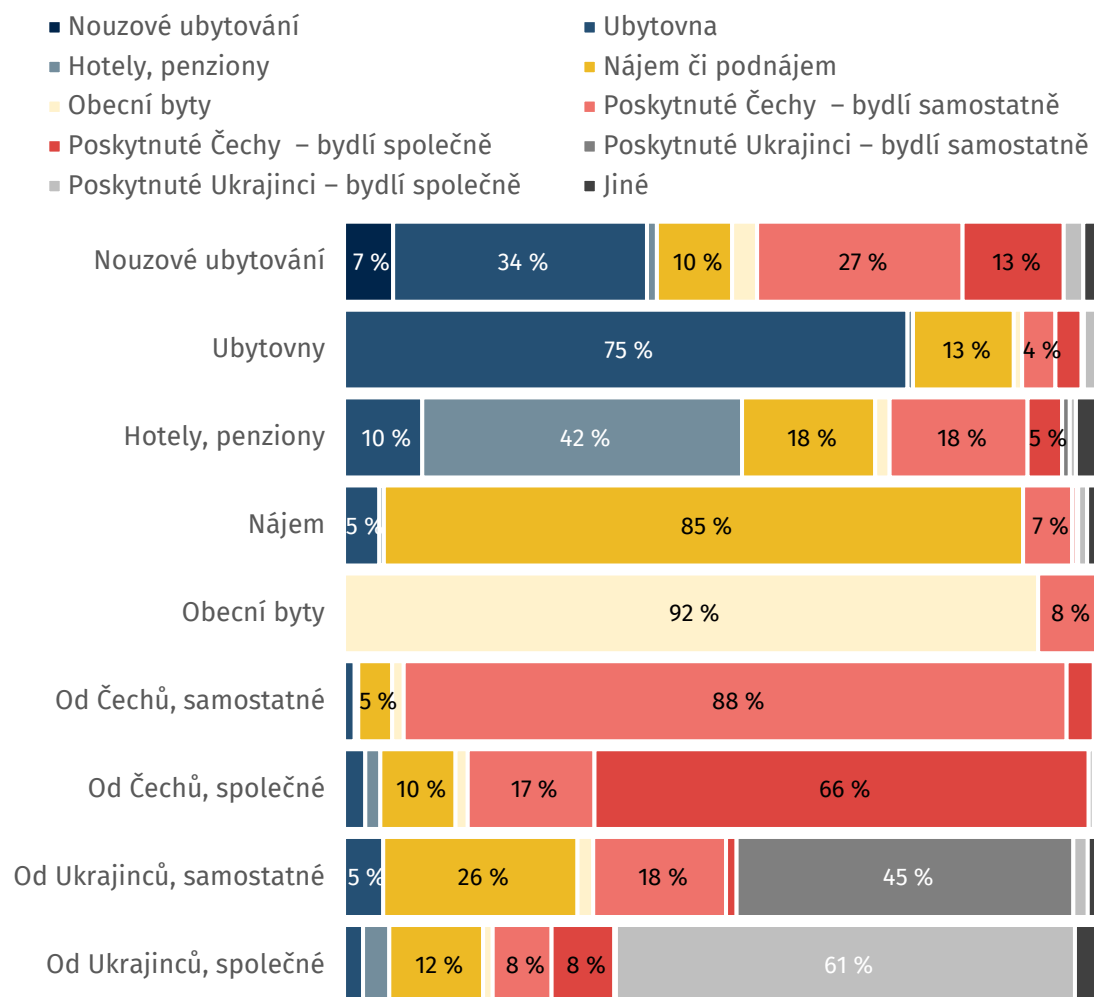
Poznámka: N=3721 jednotlivců v 1300 domácnostech. Znění otázky: Kolikrát jste se již od příchodu do Česka stěhovali?

Grafy 3.2 a 3.3 ukazují, kam se přesunuli uprchlíci z původního ubytování v Česku, a to včetně těch, kteří v něm setrvali. Uprchlíci, kteří se dostanou do ubytoven, mají často problémy se z nich dostat do lepšího ubytování – 75 % v ubytovnách zůstalo a jen 17 % se přesunulo do samostatného bydlení (nájmy či samostatné byty od českých domácností). Naopak například z uprchlíků, kteří byli nejdříve ubytováni v hotelu či penzionu, je nyní téměř polovina ve stabilnějším a bytovém bydlení, ačkoli 42 % z těchto lidí se také přesunulo do ubytoven.

Domácnosti, které na počátku svého pobytu našly bydlení od českých domácností či nájmy a obecní bydlení, si ho většinou udržely až do června. Jen minimum z nich zatím přechází zpět do ubytoven a dalšího substandardního bydlení. Pro kvalitní bydlení je tak zřejmě klíčové včas ubytovat domácnost v bytových typech bydlení a zvyšovat jejich nabídku.

Graf 3.2

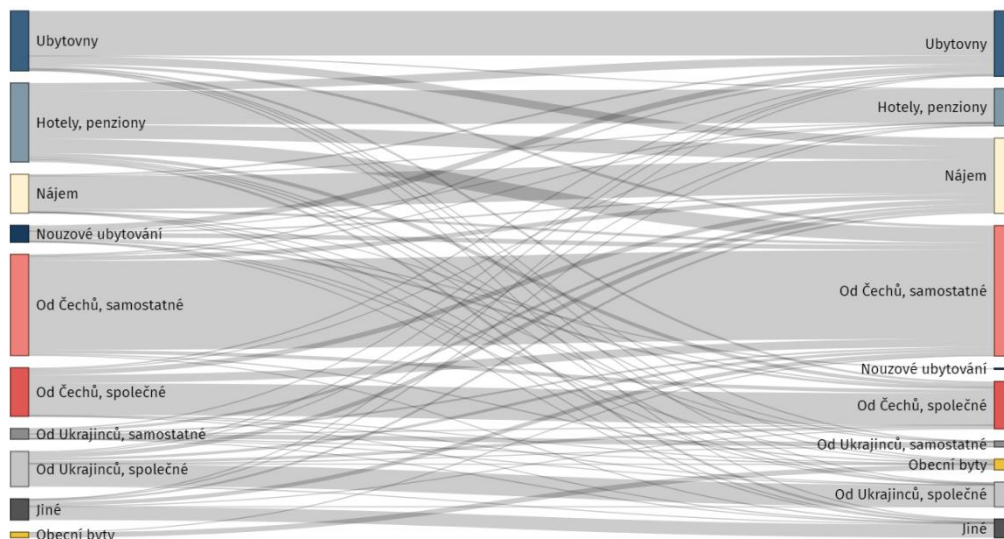
/ Kam se přesunuli uprchlíci z původního ubytování – % z lidí, kteří původně bydleli v daném typu bydlení

Poznámka: N=3721 jednotlivců v 1300 domácnostech, Znění otázky: Bydleli jste v minulosti v Česku – tedy před příchodem do současného ubytování – v následujících typech ubytování?; *Nouzové ubytování = provizorní nocleh ve veřejných budovách, stanových městech apod.

Graf 3.3

**/ Pohyb uprchlíků z původního typu ubytování do jiného – interaktivní graf
k nalezení zde**

Poznámka: N=3721 jednotlivců v 1300 domácnostech; viz i Graf 3.2. Levá strana – původní bydlení, pravá – aktuální bydlení

Téměř polovina uprchlíků plánuje v příštích týdnech či měsících hledat jiné bydlení nebo už aktivně hledá. Nejvíce se to týká těch, kteří přebývají v ubytovnách nebo hotelech a penzionech (Graf 3.4).

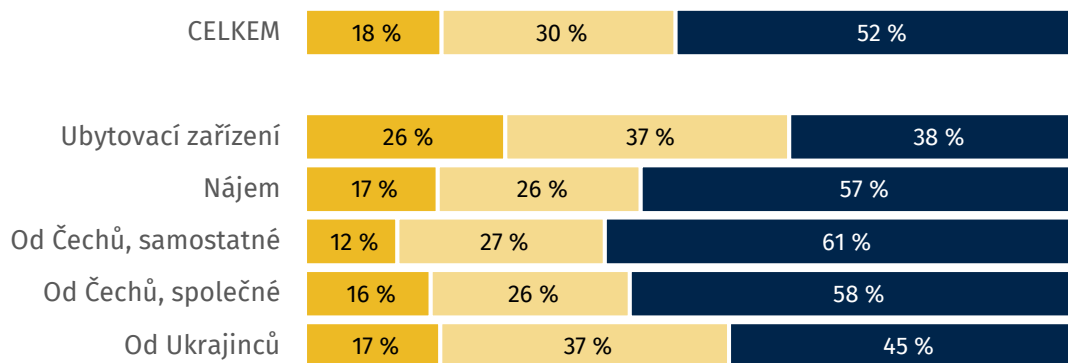
Velká část Ukrajinců, kteří jsou zatím ubytováni v hotelech nebo bydlí společně s Čechy (38 % a 58 %), tvrdí, že jiné bydlení nehledá a že jim vyhovuje stávající. Nevyhledávání nového bydlení je ale pravděpodobně způsobeno do velké míry tím, že Ukrajinci v ČR se většinou chtějí vrátit do své země, co nejdříve to bude možné. Ukrajinci, kteří se chtějí do domoviny brzy vrátit, často bydlí ve sdílených domácnostech – zřejmě proto, že kvůli plánu návratu zatím nezačali hledat stabilnější bydlení.

Přání návratu však nemusí znamenat, že v Česku uprchlíci nebudou zůstat, klíčový je totiž vývoj válečného konfliktu v místě původního bydliště. Může se tak stát, že velká část z těch, kterým krátkodobé ubytování jako prozatímní vyhovuje, bude potřebovat v horizontu měsíců také hledat stálejší bydlení.

Graf 3.4

/ Poměr uprchlíků, kteří hledají jiné bydlení

- Hledají jiné bydlení
- Budou hledat v řádu týdnů či měsíců
- Nehledají – vyhovuje stávající bydlení

Poznámka: N=3721 jednotlivců v 1300 domácnostech; Znění otázky: Hledáte jiné/lepší bydlení?

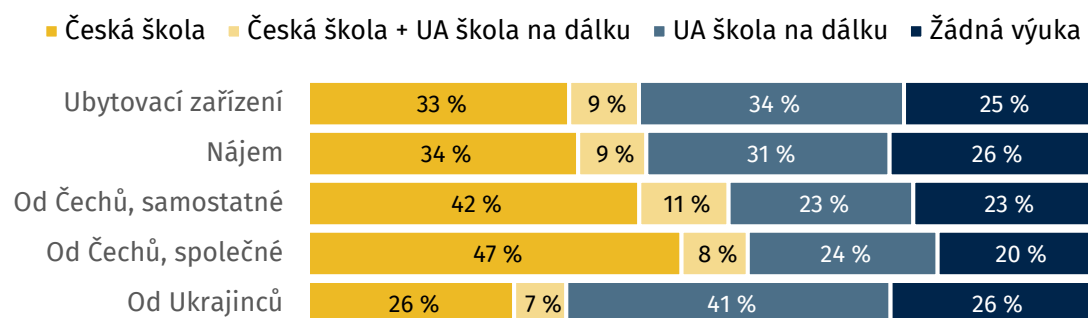
/ 4 / Vztah mezi bydlením a mírou integrace

Typ bydlení souvisí s mírou integrace, jako je účast dětí ve školských zařízeních a znalost češtiny. Největší účast v českých školách a školkách je mezi Ukrajinci v ubytování poskytnutém Čechy – 53 %, resp. 56 % (Graf 4.1). Tento vztah existuje mezi lidmi, kteří do Česka přišli v únoru či březnu – není tedy dán pozdější dobou příchodu. Vztah může být způsobený lepším porozuměním českému systému díky vazbám na místní obyvatele a tím, že Češi za své hosty komunikaci s institucemi vyřizují.

Největší rozdíl je vidět u základních škol, do kterých v červnu docházela jen polovina dětí v ubytovacích zařízeních, zatímco u dětí v tzv. solidárních domácnostech to bylo 63 %.

Graf 4.1

/ Účast dětí ve školských zařízeních v ČR podle typu ubytování

Poznámka: N= 1355, děti 3–17 let; Znění otázky: Účastní se toto dítě výuky v ČR v jednom z následujících zařízení?

Znalost češtiny u uprchlíků závisí na době příchodu – to, že se „domluví v běžných situacích a rozumí textu“, totiž deklaruje okolo 15 % lidí, kteří přijeli v únoru či březnu, a jen velmi málo těch, kteří přijeli v dubnu a později.

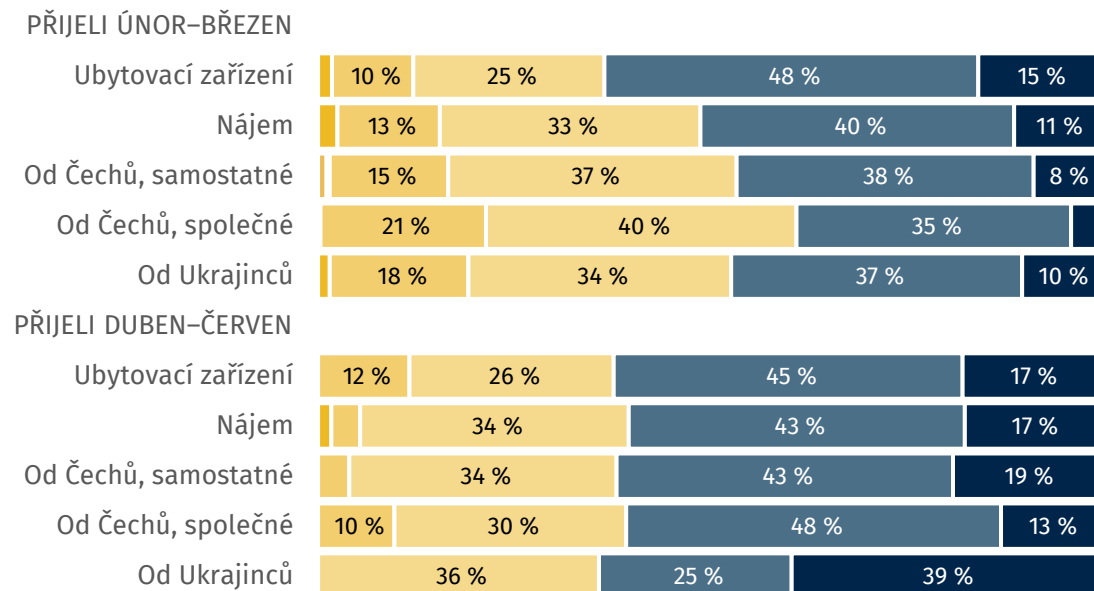
V rámci lidí, kteří jsou v Česku déle, ale reportují lepší znalosti ti, kteří bydlí ve standardním bydlení a jsou v kontaktu s většinou populací. Mezi uprchlíky, kteří žijí v domácnostech přímo s Čechy, se 21 % domluví v běžných situacích a 61 % dá dohromady alespoň pár vět a jednodušším rozumí (Graf 4.1). Naopak nejhůře jsou na tom s češtinou Ukrajinci, kteří přebývají v ubytovacích zařízeních. Pouze 11 % z těch, kteří do Česka přijeli v únoru a březnu 2022, se domluví v běžných situacích a 36 % dá dohromady pár vět. Znalost češtiny je takřka poloviční.

Mezi uprchlíky, kteří přijeli v dubnu a později, je souvislost se znalostí jazyka menší a nejasná. To naznačuje, že se skutečně může jednat o efekt dlouhodobého kontaktu s majoritní společností.

Graf 4.2

/ Znalost češtiny v závislosti na typu ubytování

- dokáže plyně konverzovat a psát
- domluví se v běžných situacích a rozumí textu
- dá dohromady pár vět a jednodušším rozumí
- umí některá slova a fráze
- nezná vůbec nic

Poznámka: N=3721 jednotlivců v 1300 domácnostech, Znění otázky: Jaké jsou Vaše jazykové znalosti v českém jazyce? / Jaké jsou jazykové znalosti tohoto dítěte?